

Kasteeltuin Heysterum

Aduies en Conclusies

Colofon

Correspondentie adres

Secretariaat IVN Roermond e.o.

Kloosterveld 68

6081JD Haelen

secretariaat@ivnroermond.nl

Bankrekening

NL18 RABO 0135 8373 67

Online media

<https://www.ivn.nl/afdeling/roermond-eo>

<https://www.instagram.com/ivnroermond>

<https://www.facebook.com/IVNRoermond>

Auteur

Giel Sniedt [1979]

Vrijwilliger: Lid plantenwerkgroep IVN Roermond e.o.

Professioneel: calculator/werkvoorbereider bij idverde Realisatie.

Alle foto's in het verslag zijn gemaakt door de auteur, tenzij anders vermeld.

Disclaimer

De inventarisatie is vrijwillig, maar met zorg uitgevoerd.

Desondanks kan het voorkomen dat er onjuistheden of omissies zijn. Aan de gegevens in deze inventarisatie kunnen geen rechten of verplichtingen worden ontleend.

Roermond, januari 2026

Inhoud

Colofon	1
Inhoud	2
IVN Roermond e.o.	3
Inleiding	4
Bescherming van stam, wortels en bodem	5
Inzaaien met bloemen/kruidentmengsel	8
Hoogstamfruitboomgaard	13
Lijst met mogelijke boomsoorten om aan te planten	15
Foto impressie van de opname	30
Literatuur en bronvermelding	34

IVN Roermond e.o.

IVN afdeling Roermond e.o. is actief in de gemeenten Roermond, Roerdalen, Maasgouw, Leudal en Echt-Susteren. In dit gebied liggen veel bijzondere natuurgebieden, waaronder Nationaal Park De Meinweg, het Swalmdal, De Doort, het Leudal, Lüzenkamp, Landgoed Rozendaal, Munnigsbosch, Koningsteen, de Beegderheide, de Linner Heide, Hoosden en diverse gebieden rond de Maasplassen.

Binnen deze gemeenten organiseert IVN Roermond e.o. uiteenlopende natuuractiviteiten voor jong en oud en zijn er meerdere werkgroepen actief.

Al deze activiteiten worden volledig gedragen door vrijwilligers.

Visie

Een samenleving bestaande uit natuurbewuste mensen, waarin we samen onze natuur verrijken en net zo vanzelfsprekend voor de natuur zorgen als zij voor ons doet.

Missie

IVN brengt mens en natuur dicht bij elkaar. We laten kinderen, jongeren en volwassenen ervaren hoe leuk, gezond én waardevol natuur is. We voeden de liefde voor de natuur, versterken natuurbegrip en stimuleren natuurbewust gedrag. Van je voordeur tot in onze Nationale Parken, van de kinderopvang tot aan de oude dag. Zo creëren we een almaar groeiende beweging waarin mens én natuur floreren.

Kernwaarden

Bij IVN geloven we dat mensen pas echt in beweging komen als ze zich verbonden voelen met de natuur. Daarom werken we vanuit onze drie kernwaarden: Inspirerend, Verbindend en Natuurrijk. Want of het nu gaat om een les in het bos, een adviesgesprek in een tuin of het vergroenen van een schoolplein: we willen dat mensen de natuur ervaren, begrijpen en zich ermee verbonden voelen.

Inspirerend

IVN zet mensen in beweging. We wakkeren nieuwsgierigheid en verwondering aan en combineren ervaren, leren en doen. We kijken met een frisse blik en dagen uit met verrassende ideeën.

Verbindend

We verbinden mensen en organisaties met de natuur én met elkaar. Iedereen is welkom bij IVN. We zoeken actief de samenwerking, met onze missie aan het roer.

Natuurrijk

We werken in, met en voor de natuur. Onze activiteiten laten de natuur in de directe omgeving floreren. We brengen de natuur dichtbij en stimuleren natuurbegrip en natuurbewust handelen.

Inleiding

Op het landgoed Heysterum staan schitterende bomen. Een bomenroute creëren zoals de heer Broshuis wenst is dan ook een zeer goed idee. Aan de hand van de informatie in dit rapport aangevuld met eventuele historische achtergrond uit het rapport van mevrouw Monique Wolak zouden bordjes (met qr-code) gemaakt kunnen worden en bij de oudste bomen (van een soort en/of bij de bomen met historische waarde) worden geplaatst.

Een deel van de datums uit het tuinhistorisch onderzoek van Monique Wolak komen in grote lijnen overeen met de diverse leeftijden van bomen op het Landgoed. Ontbrekende datums uit de periode 1990-2010 zouden wellicht nog te achterhalen zijn via het archief van het IKL (Instandhouding Kleine Landschapselementen). Dit archief ligt echter bij een curator. IKL heeft in die periode op dit landgoed gewerkt. Dit is iets wat ik zeker weet aangezien ik daar destijds stageliep en op dit landgoed heb gewerkt.

De bomen hebben na 2010 helaas te lijden gehad onder het gebrek aan onderhoud alsook van mechanische beschadigingen. Hierdoor verkeren enkele bomen in zeer slechte toestand. De beuk die aan de voorzijde het kasteel aan de oprijlaan staat (nr. 27) heeft ernstige zonnebrand en aan de voet staan meerdere honingzwammen. De oudste gbeuk (nr. 23) heeft beschadigingen aan de wortels opgelopen door te laag maaien. Waarschijnlijk heeft ook bij die boom daardoor de honingzwam zich op twee plaatsen gevestigd. Voor beide bomen gaat dit waarschijnlijk het einde betekenen.

Verder dienen de bomen allemaal te worden bekeken door iemand met verstand van historische bomen. Iemand die dit voor u kan verzorgen is de heer Tom Wolters, een European Tree Technician bij Idverder Realisatie in Roermond (contactgegevens zie bronpagina) Het openstellen van het landgoed kan pas na de snoei geschieden omdat de veiligheid van bezoekers nu niet gewaarborgd kan worden. Daarnaast zijn een groot deel van de op het landgoed aanwezige Hollandse lindes hol. Dit betekent dat deze door de zware kronen het zouden kunnen begeven. Indien dit gebeurt levert dit niet alleen gevaarlijke situaties op maar zou ook de waarde van deze bomen (zowel historisch als ecologisch) vernietigd worden. In de holtes van deze bomen zitten met zekerheid vleermuisverblijven, vogelnesten en eekhoornnesten.

Hierna volgen drie suggesties die uw landgoed toegankelijk en mooier maken en tegelijkertijd bescherming van bomen en landgoed opleveren.

Bescherming van stam, wortels en bodem

Om bomen duurzaam te beschermen tegen mechanische beschadigingen door bijvoorbeeld maaiers, tractoren of ander beheer- en onderhoudsmaterieel, is het raadzaam om rondom iedere boom op kroonbreedte (dus ter grootte van de kroonprojectie) een ring van boomstammen te plaatsen. Deze ring fungeert als een fysieke afbakening en beschermzone. Door vervolgens de binnenzijde van deze ring af te strooien met een laag (blad- of hout)mulch, ontstaat een robuust en boomvriendelijk oppervlak dat zowel de boom als de bodem aanzienlijk ten goede komt. Tegelijkertijd kan deze aanpak helpen om een duidelijke padenstructuur aan te brengen: machines en gebruikers worden als het ware geleid langs vaste routes, terwijl de boomzone herkenbaar vrij blijft.

De belangrijkste functie van de boomstammenring is het voorkomen van schade door machines. In de praktijk ontstaan veel problemen bij bomen niet door "zichtbare" schade aan de stam, maar door verdichting en beschadiging van de wortelzone. Juist in de bovenste bodemlaag bevinden zich veel fijne haarwortels die verantwoordelijk zijn voor de opname van water en voedingsstoffen. Wanneer zware machines te dicht langs de boom komen, kan de bodem worden samengedrukt. Hierdoor verdwijnen luchtporiën, verslechtert de waterafvoer en krijgen wortels minder zuurstof. Dit leidt op termijn tot groeivertraging, verminderde weerstand en een grotere gevoeligheid voor ziekten en droogte.

Door de zone op kroonbreedte af te bakenen, wordt duidelijk: hier wordt niet gereden, niet gemaaid en niet verdicht. Dat voorkomt niet alleen schaafwonden en stambeschadiging (die een toegangspoort vormen voor schimmels en houtrot), maar houdt ook het wortelmilieu gezond. Minder verdichting betekent: meer zuurstof in de bodem, betere wortelgroei en een stabiel bodemleven.

Voordelen van (blad)mulch: voeding, schimmels en bodemgezondheid

Het toepassen van een mulchlaag binnen de afgebakende boomzone heeft meerdere voordelen die elkaar versterken. Mulch bootst als het ware het natuurlijke bosbodem-systeem na, waar jaarlijks blad en organisch materiaal op de bodem valt en langzaam verteert.

A. Voeding op een natuurlijke manier

Bladmulch levert organische stof die langzaam wordt afgebroken. Daarbij komen voedingsstoffen geleidelijk vrij, precies op het tempo dat bij bomen past. In tegenstelling tot snelle bemesting ondersteunt mulch een stabiele, langdurige voedingstoestand, zonder pieken en dalen.

B. Schimmelrijke groeiomstandigheden (mycorrhiza)

Bomen profiteren enorm van een bodem die rijk is aan schimmels, met name mycorrhiza-schimmels. Deze vormen een symbiose met boomwortels: de schimmel helpt bij de opname van water en mineralen (zoals fosfaat), terwijl de boom suikers levert. Een mulchlaag stimuleert dit schimmelnetwerk doordat er continu organisch materiaal beschikbaar is. Dat resulteert vaak in een sterker wortelstelsel, betere nutriëntenopname en grotere weerbaarheid.

C. Verbeterde bodemstructuur en waterhuishouding

Mulch beschermt de bodem tegen uitdroging en slagregen. Daardoor blijft de bodem kruimeliger en minder gevoelig voor verslemping. Bovendien werkt mulch als een spons:

het houdt vocht vast en geeft dit geleidelijk af. Dit is vooral waardevol in droge perioden, omdat de boomwortels dan langer toegang hebben tot beschikbaar water. Tegelijk voorkomt een gezonde mulchbodem dat water bij hevige regen direct afstroomt; het kan beter infiltreren.

D. Temperatuurbuffering en bescherming tegen extremen

Een mulchlaag beschermt de wortels tegen sterke temperatuurschommelingen. In de zomer blijft de bodem koeler en verdampt er minder vocht. In de winter werkt mulch juist isolerend, waardoor wortels minder last hebben van vorst en koude wind.

E. Minder concurrentie van gras en kruidachtige begroeiing

Gras kan een sterke concurrent zijn voor jonge en zelfs volwassen bomen, vooral in droge omstandigheden: het “pakt” water en voedingsstoffen uit de bovenlaag. Een mulchzone vermindert die concurrentie, waardoor de boom meer groei ruimte en beschikbaar vocht overhoudt.

Extra winst: overzicht en padenstructuur

Door rondom bomen consequent een herkenbare beschermzone aan te leggen, ontstaat er automatisch meer rust en orde in het beheer. Machines kunnen langs vaste lijnen werken zonder telkens dicht bij stammen te hoeven manoeuvreren. Dat verlaagt de kans op schade én maakt het onderhoud efficiënter. Bovendien helpt de fysieke begrenzing met boomstammen om routes en werkpaden te sturen: je creëert een duidelijke padenstructuur, terwijl de boomzones zichtbaar “beschermd eilanden” worden.

Conclusie

Het plaatsen van boomstammen op kroonbreedte en het afstrooien met (blad- of hout)mulch is een effectieve maatregel om bomen te beschermen én te versterken. Je voorkomt mechanische schade en wortelverdichting, terwijl je tegelijkertijd het bodemleven voedt, schimmels stimuleert en de water- en zuurstofhuishouding in de wortelzone verbetert. Het resultaat is een boom die gezonder groeit, weerbaarder is tegen stress en beter bestand is tegen zowel droogte als intensiever beheer—met als bijkomend voordeel dat het terrein overzichtelijker wordt door een heldere paden- en beheerstructuur.

Inzaaien met bloemen/kruidenmengsel

Buiten de met boomstammen afgekaderde paden en boomkronen kan men een bloemen/kruidenmengsel inzaaien. Men zou hiervoor het volgende gebiedseigen mengsel van Cruydt-Hoeck kunnen toepassen:

Duizendblad - *Achillea millefolium*

Fluitenkruid - *Anthriscus sylvestris*

Gewoon barbarakruid - *Barbarea vulgaris*

Knoopkruid - *Centaurea jacea*

Klein streepzaad - *Crepis capillaris*

Peen - *Daucus carota*

Gewone berenklaauw - *Heracleum sphondylium*
vulgare

Gewone margriet - *Leucanthemum*

Moerasrolklaver - *Lotus pedunculatus*

Pastinaak - *Pastinaca sativa* subsp. *sativa*

Smalle weegbree - *Plantago lanceolata*

Gewone brunel - *Prunella vulgaris*

Scherpe boterbloem - *Ranunculus acris*

Kleine ratelaar - *Rhinanthus minor*

Vertakte leeuwentand - *Scorzoneroides autumnalis*

Avondkoekoeksbloem - *Silene latifolia alba*

Boerenwormkruid - *Tanacetum vulgare pratensis*

Gele morgenster - *Tragopogon*

Rode klaver - *Trifolium pratense*

Vogelwikke - *Vicia cracca*

Smalle wikke - *Vicia sativa subsp. angustifolia*

Het inzaaien met een gebiedseigen bloemenmengsel is een slimme en natuurlijke manier om een terrein of tuin te vergroenen én te versterken. Omdat je kiest voor inheemse soorten die passen bij de lokale bodem en het klimaat, ontstaat er een bloemenweide die niet alleen mooi is, maar ook veel betekent voor de natuur. Zo'n mengsel biedt voedsel (nectar en stuifmeel) en

beschutting aan allerlei lokale insecten, zoals bijen, vlinders en zweefvliegen—soorten die het vaak moeilijk hebben doordat er te weinig bloeiende natuur beschikbaar is.

Die toename aan insectenleven werkt door in de rest van het ecosysteem. Een bloemenweide trekt namelijk ook vogels aan: zowel insectenetters als zaadeters profiteren ervan. Daarnaast vinden kleine zoogdieren er beschutting en voedsel. Op die manier wordt een bloemenmengsel meer dan een verzameling planten: het vormt een klein, levend ecosysteem dat steeds rijker wordt.

Naast biodiversiteit draagt een gebiedseigen bloemenmengsel ook bij aan klimaatbestendigheid. Veel inheemse soorten wortelen dieper dan gras, waardoor ze regenwater beter opnemen en vasthouden en tijdens droge periodes vaak langer groen blijven. Bloemenweides kunnen bovendien de omgeving koelen doordat planten via verdamping warmte afvoeren. Ook de bodemstructuur profiteert: de bodem wordt luchtiger, gezonder en beter in staat water te reguleren.

Voor de tuinier of beheerder is het bovendien een onderhoudsvriendelijke keuze. In tegenstelling tot een gazon hoef je een bloemenweide niet wekelijks te maaien: meestal is enkele keren per jaar voldoende, zeker op voedselarme grond waar bloemen juist goed gedijen. Je hebt minder behoefte aan meststoffen en de natuur doet veel werk zelf. Daarbij is de bloemenweide ook zelfvoorzienend: uitgebloeide planten vormen zaden voor het volgende seizoen én leveren voedsel voor vogels.

Tot slot is het simpelweg genieten: een bloemenmengsel zorgt voor een kleurige, geurige en natuurlijke uitstraling die gedurende het jaar verandert. Het werkt juist goed op plekken waar gras het lastig heeft, zoals schrale of droge grond. En omdat het mengsel specifiek gebiedseigen is, is de impact maximaal: je versterkt precies die biodiversiteit die bij de regio hoort, met planten die daar van nature thuishoren en daardoor beter presteren.

Een groep voorjaarsbloeiers wordt naast verwilderingsbollen ook wel stinzenplant/bollen (inheems) genoemd. Deze vroege voorjaarsbloeiers zijn in voorgaande eeuwen naar Nederland gehaald en werden vooral rondom landgoederen/buitenplaatsen aangeplant. Vervolgens hebben ze zich verwilderd en zijn ze niet meer weg te denken uit ons Hollandse landschap.

Stinzen/stinsen is afgeleid van 'Stins', het Friese woord dat stenen huis betekent. Een 'Stins' werd vroeger voornamelijk bewoond door adellijke/rijke families, het gewone volk bewoonde houten huizen (was goedkoper). De stinzenplanten hebben zich op de landgoederen rondom de stenen huizen in al die jaren staande weten te houden door zichzelf te vermeerderen.

Om het natuurlijke aspect in uw aanplant, bijvoorbeeld bij een bosplantsoen, kerkhof, heemtuin of park extra te accentueren, is het gebruik van deze ijzersterke bloembol een mooie aanvulling. Ook de toepassing van de andere verwilderingsbloembollen (uitheems), maar wel al een aantal eeuwen voorkomen in eigen land, lenen zich uitstekend voor diverse combinaties. Enkele soorten die eventueel op het landgoed aangeplant zouden kunnen worden zijn:

Sneuwklokjes (*Galanthus nivalis*)

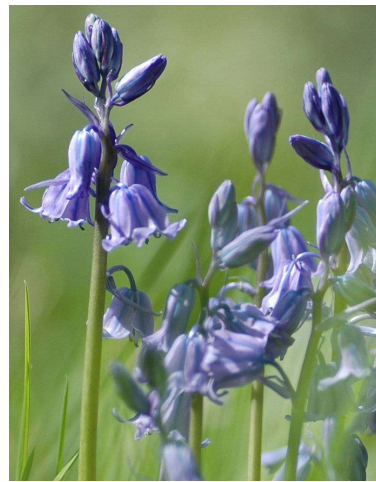
Bosannemoon (*Anemone nemorosa*)

Daslook (*Allium ursinum*)

Boshyacint (*Hyacinthoides non-scripta*)

Hoogstamfruitboomgaard

Een hoogstamfruitboomgaard met oude (Midden-)Limburgse rassen is van grote landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarde. Hoogstamfruitbomen zoals appel, peer, pruim en kers waren eeuwenlang beeldbepalend in het Limburgse cultuurlandschap. Door juist te kiezen voor streekgebonden, oude rassen wordt deze traditie niet alleen zichtbaar hersteld, maar ook duurzaam versterkt.

Behoud van streekidentiteit en cultuurhistorie

Oude fruitrassen zijn onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de regio. Recent is bijvoorbeeld een oude regionale appelsoort herontdekt: de Reinette van Grathem. Daarnaast stammen ook de Reinette van Thorn – in de regio beter bekend als de Thoarder Reinette – en de Roem van Leeuwen uit respectievelijk dezelfde gemeente en de buurgemeente Roermond. Deze rassen vertellen het verhaal van lokale teelt, selectie en gebruik, en zouden daarom uitstekend passen binnen een hoogstamfruitboomgaard op dit landgoed. Door deze rassen opnieuw aan te planten, wordt levend erfgoed behouden en doorgegeven aan toekomstige generaties.

Biodiversiteit en ecologische meerwaarde

Hoogstamfruitbomen dragen sterk bij aan de biodiversiteit. De bloesem vormt in het voorjaar een rijke nectar- en stuifmeelbron voor bijen, hommels en andere bestuivers. In de zomer en herfst bieden het fruit, de bast en de holtes in oudere bomen voedsel en schuilplaatsen voor vogels, vlermuizen en kleine zoogdieren. Oude rassen zijn vaak robuuster en minder afhankelijk van intensieve bestrijding, waardoor ze beter passen in een natuurvriendelijk beheer. Ook de variatie in soorten (appel, peer, pruim en kers) en rassen zorgt voor een gespreide bloei- en oogstperiode, wat de ecologische waarde verder vergroot. Hierdoor ontstaat een rijk, gelaagd ecosysteem dat het hele jaar door leven ondersteunt.

Landschappelijke kwaliteit en beleving

Een hoogstamfruitboomgaard geeft het landschap een open, parkachtig karakter en versterkt de historische uitstraling van een landgoed. De grote, vrij uitgroeiende bomen zorgen voor zichtlijnen, schaduw en afwisseling in hoogte en structuur. In combinatie met bloesem in het voorjaar en rijpend fruit in de zomer en herfst ontstaat een aantrekkelijk en herkenbaar landschap dat uitnodigt tot wandelen en beleven.

Afscheiding met hagen: functioneel en natuurlijk

Als natuurlijke afscheiding kan de bestaande meidoornhaag opnieuw worden doorgetrokken. Meidoorn is van oudsher sterk verbonden met boomgaarden en biedt door zijn bloesem, bessen en dichte structuur veel waarde voor vogels en insecten. Alternatief kan gekozen worden voor een gemengde haag, waarin meerdere inheemse struiken worden toegepast. Zo'n haag verhoogt de biodiversiteit nog verder, biedt jaarrond beschutting en voedsel en versterkt de ecologische verbindingen in het landschap.

Duurzaam en toekomstbestendig

Hoogstamfruitbomen hebben een lange levensduur en vragen, eenmaal goed aangeslagen, relatief weinig ingrepen. Oude rassen zijn vaak beter aangepast aan lokale bodem- en klimaatomstandigheden, wat ze weerbaar en duurzaam maakt. In combinatie met extensief

beheer ontstaat een boomgaard die niet alleen functioneel en ecologisch waardevol is, maar ook economisch en onderhoud technisch realistisch.

Conclusie

Een hoogstamfruitboomgaard met oude (Midden-)Limburgse rassen zoals de Reinette van Grathem, de Thoarder Reinette en de Roem van Leeuwen is een krachtige manier om natuur, landschap en geschiedenis samen te brengen. Door deze te combineren met een meidoorn- of gemengde haag ontstaat een bio-divers, herkenbaar en toekomstbestendig geheel dat het karakter van het landgoed versterkt en een blijvende meerwaarde biedt voor mens en natuur.

Als laatste is het wellicht mooi om nog een drietal groepen hazelaars te planten en enkele nestkasten of insectenhôtels te plaatsen. Deze zorgen ook voor voedsel en nest/rustplaats voor allerlei diersoorten.

Hoogstamboomgaard snoeicursus van Stichting het Limburgs Landschap

Lijst met mogelijke boomsoorten om aan te planten

Indien er nog bomen op het landgoed geplant worden dan zou men voor de volgende soorten kunnen kiezen. De eerste twee genoemde soorten stonden vroeger ook op het landgoed volgens de historische stukken.

Zwarte Moerbeï	<i>Morus nigra</i>
Varenbeuk	<i>Fagus sylvatica</i> 'Aspleniifolia'
Zomerlinde	<i>Tilia platyphyllos</i>
Pecannoot	<i>Carya illinoidensis</i>
Tweekleurige eik	<i>Quercus bicolor</i>
Watereik	<i>Quercus nigra</i>
Kurkeik	<i>Quercus suber</i>
Sycoparrotia	x <i>Sycoparrotia semidecidua</i>
Drietandesdoorn	<i>Acer buergerianum</i>
Uiensoepboom/ Chinese toonboom	<i>Toona sinensis</i>
Zwarte tupelo	<i>Nyssa sylvatica</i>
Bijenboom	<i>Tetradium daniellii</i>
Gummiboom	<i>Eucommia ulmoides</i>
Mongoolse linde	<i>Tilia mongolica</i>

Morus nigra

Zwarte moerbeei, zwarte moerbezie

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, halfstam bomen, meerstammige bomen, schaduw bomen, karakteristieke bomen, fruitbomen, solitair heesters | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: groenstrook, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** voedselbos, stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: afgeplat rond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 6 - 9 m | **Breedte:** 9 - 12 m | **Winterhardheidszone:** 6B - 11B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt matige wind | **Grondsoort:** löss, zavel, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** zeer droog, droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** neutraal (5.6 - 7.0) | **Biodiversiteit:** vogels, kleine zoogdieren, mensen | **Extreme condities:** verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging

PLANTKENMERKEN

Bloem: katjes, enkelvoudig | **Bloemkleur:** witgroen | **Bloeitijd:** mei - juni | **Bladkleur:** groen | **Blad:** bladverliezend, hartvormig, glanzend, glad, gelobd | **Herfstkleur:** geel | **Vrucht:** eetbaar, klein, aromatisch, framboosachtig | **Vruchtkleur:** roodviolet, zwartviolet | **Bastkleur:** grijsbruin | **Bast:** gegroefd | **Twijgenkleur:** olijfgroen | **Twijgen:** kaal | **Wortelstelsel:** oppervlakkig, uitgebreid, sterk vertakt

Fagus sylvatica 'Aspleniifolia'
Varenbeuk

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, beverde bomen, schaduw bomen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: laan, park, grote tuin, begraafplaats | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** schaduw tolerant

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: breed eirond | **Kroonstructuur:** gesloten | **Hoogte:** 12 - 18 m | **Breedte:** 12 - 18 m | **Winterhardheidszone:** 5B - 8B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt matige wind | **Grondsoort:** löss, zavel, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw, schaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** vogels, kleine zoogdieren

PLANTKENMERKEN

Bloem: katjes, onopvallend, klein | **Bloemkleur:** geelbruin | **Bloeitijd:** april - mei | **Bladkleur:** groen | **Blad:** bladverliezend, eirond, ovaal, lancetvormig, smal, glanzend, diep ingesneden, ingesneden, gelobd | **Herfstkleur:** goudgeel | **Vrucht:** onopvallend, eetbaar, klein, noot, gestekeld nootje | **Vruchtkleur:** bruin | **Bastkleur:** grijs | **Bast:** glad | **Twijgenkleur:** grijs | **Twijgen:** glanzend | **Wortelstelsel:** oppervlakkig, uitgebreid, sterk vertakt

Tilia platyphyllos

Zomerlinde, Grootbladige linde

Tilia platyphyllos (zomerlinde) is inheems in grote delen van Midden- en Zuid-Europa. De soort groeit voornamelijk in hellingbossen, kalkrijke loofbossen en aan bosranden, groeit meer verspreid en is veeleisender dan *Tilia cordata*. Het is een grote loofboom die onder gunstige omstandigheden een hoogte van veertig meter kan bereiken, met een breedte van twintig tot vijftig meter. De kroon is breed eirond tot rond, met een dichte vertakking, een spitse top en een majestueuze, statige uitstraling, vooral bij oudere exemplaren.

De donkergroene bladeren van de zomerlinde zijn groot, hartvormig, met een scherp gezaagde bladrand en zacht behaard aan de onderzijden, vooral op de nerven. Ze kunnen tot wel 15 cm lang worden. In de vroege zomer juni-juli bloeit de boom met sterk geurende, geelwitte bloemen in hangende tuilen van vijf tot tien bloemen. Deze zijn rijk aan nectar en worden druk bezocht door bijen, waardoor *Tilia platyphyllos* een belangrijke drachtboom is. Na de bloei verschijnen geribbelde, houtige vruchten van ongeveer 1 cm groot, die vaak tot ver in de herfst aan de boom blijven hangen. De schors is grijs en glad bij jonge bomen, maar wordt met de jaren donkerder en diep gegroefd. De eenjarige twijgen roodbruin en behaard, maar worden kaal in de winter.

Tilia platyphyllos is geschikt voor parken, lanen, landgoederen en landschappen, waar ruimte is voor zijn forse omvang en brede kroon. De boom stelt hoge eisen aan de groeiplaats en geeft de voorkeur aan een voedzame, kalkrijke en goed doorlatende bodem, zoals leem of lichte klei. Hij verdraagt matige droogte en lichtzure gronden, maar groeit het best op een vochtige plek met voldoende lucht in de bodem. Zomerlinden houden van een standplaats in volle zon tot halfschaduw, maar kunnen ook in de schaduw groeien, en zijn bestand tegen wind. De zomerlinde is gevoelig voor zeewind en verharding, maar een sterke boom en ongevoelig voor luizen.

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, klimbomen, schaduwbomen, karakteristieke bomen, bosplantsoen | **Vormbomen met stam:** blok, knot, lei | **Vormbomen zonder stam:** cilinder, blok, zuil, haag, haagelement, berceau, lei

TOEPASSING

Locatie: laan, park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats, landschap, ecologische zone, windsingel | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** voedselbos, ecobeplanting, landschappelijke beplanting, schaduwtolerant

EIGENSCHAPPEN

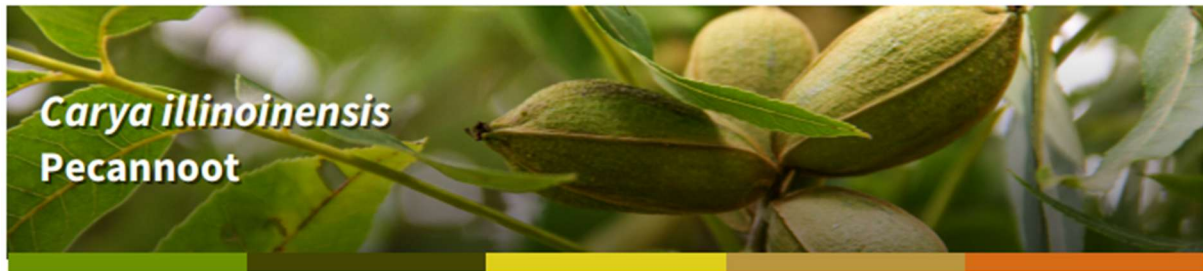
Kroonvorm: rond, breed eirond | **Kroonstructuur:** gesloten | **Hoogte:** 25 - 30 m | **Breedte:** 20 - 25 m | **Winterhardheidszone:** 4A - 8B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, zware klei, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw, schaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** bijen, vlinders, vogels, nectarwaarde 5, pollenwaarde 5 | **Extreme condities:** verdraagt luchtverontreiniging, weinig tot zelden luisaantasting

PLANTKENMERKEN

Bloem: tuilen, opvallend, hangend, bloem geurend, sterk geurend | **Bloemkleur:** crèmegeel | **Bloeitijd:** juni - juli | **Bladkleur:** donkergroen, onderzijde lichtgroen | **Blad:** bladverliezend, hartvormig, groot, onderzijde behaard, gezaagd | **Herfstkleur:** geel | **Vrucht:** onopvallend, steenvrucht | **Vruchtkleur:** grijsgroen | **Bastkleur:** grijs | **Bast:** gegroefd, glad, later ruw | **Twijgenkleur:** roodbruin | **Twijgen:** donzig behaard | **Wortelstelsel:** diepgaand, uitgebreid, fijne wortels, hartwortel, wortelopslag

Carya illinoensis Pecannoot

Carya illinoensis (pecannoot, synoniem *Carya illinoensis*) komt van nature voor in het stroomgebied van de Mississippi in de Verenigde Staten. Het is een subclimaxsoort die voor een goede nootproductie zeer warme zomers nodig heeft. De pecannoot is enorm sierlijk en statig en kan goed worden gebruikt als schaduwboom in parken. Op latere leeftijd vormt de pecannoot een brede, spreidende, rond halfopen kroon - waar de ruimte dit toelaat, met monumentale gebogen takken. *Carya illinoensis* kan erg oud en 35 meter hoog worden. De Duitse botanicus Friedrich von Wangenheim beschreef de boom voor het eerst in 1777 als een Juglans, de eveneens Duitse botanist Karl Koch omschreef het als *Carya* in 1869.

De bloei van *Carya illinoensis* vindt plaats in mei, met groengele hangende katjes. Na bestuiving volgen de noten die in Nederland rijp zijn omstreeks oktober, november. Voor een goede vruchtzetting moeten er minimaal 3 exemplaren op een zonnige en warme standplaats worden aangeplant. Het oneven geveerde loof is groen met een lichtgroene onderzijde en bij ontluiken viltig behaard. Het groene zomerblad verliest de haartjes en de herfstverkleuring is prachtig botergeel. Bij wrijving geurt het loof onaangenaam. De schors van de pecannoot is de eerste twintig jaar glad en grijsbruin, daarna ontstaan onregelmatige groeven en schorsplaatjes. *Carya illinoensis* heeft grijsgroene tot olijfbroene takken, ze zijn windvast en bij uitlopen iets behaard.

Als jonge boom vraagt *Carya illinoensis* een goede begeleidingsnoei om een rechte stam te krijgen. De soort stelt weinig eisen aan de bodem, maar vochthoudende en voedzame gronden zorgen wel voor de gezondste groei. Bij langdurig stagnerend water ontstaan in het voorjaar mogelijk anthracnose en verticillium, dit dient dus vermeden te worden. Er zijn ongeveer 200 cultivars geselecteerd speciaal voor de nootproductie. *Carya illinoensis* is een prachtige boom voor toepassing in parken en grote tuinen - op voedselrijke gronden. Vanwege de uiterlijke gelijkenissen is de pecannoot ook goed bruikbaar als alternatief voor essen.

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, beverde bomen, meerstammige bomen, karakteristieke bomen, fruitbomen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats, landschap | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** voedselbos, stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: rond, eirond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 20 - 35 m | **Breedte:** 12 - 25 m | **Winterhardheidszone:** 6A - 9B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** vochtig, nat | **Lichtbehoefte:** zon | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** vogels, kleine zoogdieren, mensen | **Extreme condities:** verdraagt droogte, verdraagt kortstondige overstroming

PLANTKENMERKEN

Bloem: katjes, onopvallend, hangend | **Bloemkleur:** geelgroen | **Bloeitijd:** mei - mei | **Bladkleur:** groen, lichtgroen uitlopend | **Blad:** bladverliezend, groot, onderzijde behaard, geurend bij kneuzing, gezaagd, geveerd, samengesteld | **Herfstkleur:** donkergeel | **Vrucht:** opvallend, eetbaar, noot, bolster | **Vruchtkleur:** bruin | **Bastkleur:** grijsbruin | **Bast:** afbladderend, gegroefd, glad, later ruw | **Twijgenkleur:** lichtbruin, grijsgroen | **Twijgen:** donzig behaard, kaal, hangend, lange scheuten | **Wortelstelsel:** diepgaand, penwortel, hechtwortels

Quercus bicolor Tweekleurige eik

Quercus bicolor (tweekleurige eik) behoort tot de groep *white oaks* en komt van nature voor in het Noordoosten van de Verenigde Staten, waar hij aan de randen van rivieren en moerassen staat. De boom groeit daar samen met onder andere *Myrica sylvatica*, *Acer rubrum* en *Carya ovata* en kan tot wel 38 meter hoog worden. In cultuur blijft de hoogte beperkt tot twintig meter met een halfopen, breed ovale tot ronde kroon. De 9/11 Memorial in New York is een indrukwekkende plek waar *Quercus bicolor* is toegepast, door vierhonderd exemplaren te planten rond de waterpartijen.

Het leerachtige, omgekeerd eironde blad van *Quercus bicolor* loopt bronskleurig uit, verkleurt in de zomer naar donkergroen en heeft een witviltig behaarde onderzijde. Het kleurverschil tussen de boven- en onderkant van het blad verklaart de soortnaam *bicolor*, tweekleurig. In het najaar heeft het loof een gele tot geeloranje en - afhankelijk van de standplaats - soms zelfs roodpaarse kleur. De tweekleurige eik heeft een erg aantrekkelijke, grijsbruine bast die afschilfert in plaatjes en lange stroken. Eind april, begin mei bloeit de tweekleurige eik. De mannelijke, hangende, geelgroene katjes zorgen dan voor kleur aan de boom, maar zijn niet prominent aanwezig. Na de bloei verschijnen kleine, bruingroene eikeltjes. *Quercus bicolor* is ecologisch waardevol, als drachtplant voor bijen, vlinders, vogels en kleine zoogdieren.

Quercus bicolor is bij uitstek geschikt voor lanen en pleinen in hoogstedelijke omstandigheden, omdat verharding, strooizout en perioden van droogte geen probleem vormen voor de boom. Vanwege de natuurlijke groeiplaats in tijdelijke overstromde bossen, is het echter ook een geweldige soort voor wadi's en ecologische zones. De tweekleurige eik kan erg groot worden en is dus minder geschikt voor aanplant in smalle straten. *Quercus bicolor* staat voor de beste groei op een zonnige tot licht beschaduwde standplaats op zure grond. Kalkrijke grond wordt niet verdragen en leidt tot chlorose.

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, schaduw bomen, karakteristieke bomen, solitair heesters | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: laan, plein, park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie, landschap, ecologische zone, wadi | **Verharding:** geen, open, dicht | **Beplantingsconcepten:** stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: breed eirond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 15 - 20 m | **Breedte:** 15 - 20 m | **Winterhardheidszone:** 4A - 8B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, zware klei, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig, nat | **Lichtbehoefte:** zon | **pH-waarde:** zuur, neutraal (4.5 - 7.0) | **Biodiversiteit:** bijen, vlinders, vogels, kleine zoogdieren | **Extreme condities:** verdraagt strooizout, verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging, verdraagt kortstondige overstroming

PLANTKENMERKEN

Bloem: katjes, hangend | **Bloemkleur:** geelgroen | **Bloeitijd:** april - mei | **Bladkleur:** bronskleurig uitlopend, donkergroen, onderzijde witgrijs | **Blad:** bladverliezend, omgekeerd eirond, glanzend, onderzijde behaard, gelobd | **Herfstkleur:** geeloranje, rood | **Vrucht:** klein, eikel | **Vruchtkleur:** bruingroen | **Bastkleur:** grijsbruin | **Bast:** afbladderend, diep gegroefd | **Twijgenkleur:** grijsbruin | **Twijgen:** donzig behaard, kaal, met lenticellen, grof vertakt | **Wortelstelsel:** diepgaand, oppervlakkig, uitgebreid

Quercus nigra Watereik

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, beverde bomen, meerstammige bomen, schaduwbomen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie, landschap, ecologische zone, wadi | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** ecobeplanting, landschappelijke beplanting, stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: rond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 15 - 20 m | **Breedte:** 12 - 18 m | **Winterhardheidszone:** 6A - 10A

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind, verdraagt matige zeewind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, zware klei, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** vochtig, nat | **Lichtbehoefte:** zon | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** bijen, vlinders, vogels, kleine zoogdieren | **Extreme condities:** verdraagt strooizout, verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging, verdraagt kortstondige overstroming

PLANTKENMERKEN

Bloem: katjes, hangend | **Bloemkleur:** goudgeel | **Bloeitijd:** april - mei | **Bladkleur:** bronskleurig uitlopend, groen | **Blad:** half bladhoudend, lancetvormig, glanzend, onderzijde behaard, gelobd | **Herfstkleur:** geeloranje | **Vrucht:** eikel | **Vruchtkleur:** bruin, zwart | **Bastkleur:** grijsbruin | **Bast:** gegroefd | **Twijgenkleur:** grijsgroen | **Twijgen:** kaal | **Wortelstelsel:** oppervlakkig, uitgebreid

Quercus suber

Kurkeik

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, halfstam bomen, meerstammige bomen, schaduwbomen, karakteristieke bomen, solitair heesters | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie, kustgebied | **Verharding:** geen, open, dicht

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: rond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 10 - 18 m | **Breedte:** 10 - 18 m | **Winterhardheidszone:** 8A - 11A

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind, verdraagt zeewind | **Grondsoort:** zware klei, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** zeer droog, droog | **Lichtbehoefte:** zon | **pH-waarde:** neutraal, basisch | **Extreme condities:** verdraagt strooizout, verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging

PLANTKENMERKEN

Bloem: katjes, onopvallend, hangend | **Bloemkleur:** geelbruin, geelgroen | **Bloeitijd:** april - mei | **Bladkleur:** donkergroen | **Blad:** bladhoudend, eirond, leerachtig, gestekeld, onderzijde behaard, getand | **Vrucht:** eikel | **Vruchtkleur:** bruin | **Bastkleur:** grijs | **Bast:** diep gegroefd, kurklijsten | **Twijgenkleur:** lichtbruin | **Twijgen:** donzig behaard

xSycoparrotia semidecidua

Sycoparrotia

xSycoparrotia semidecidua (sycoparrotia) werd ontwikkeld in de jaren vijftig in Basel, Zwitserland, en ontstond als kruising tussen *Sycopsis sinensis* en *Parrotia persica*. Het is een zogenaamde geslachtshybride, de naam *Sycoparrotia* is een samentrekking van beide ouders' geslachtsnamen. De soortnaam *semidecidua* betekent letterlijk half afvallend en verwijst naar het semiwintergroene karakter van de boom. De soort behoudt een groot deel van het blad de hele winter en laat het pas eind februari, begin maart vallen. xSycoparrotia semidecidua is langzaamgroeiend en vormt eerder een forse struik dan een echte boom. Met behulp van begeleidings snoei wordt sycoparrotia uiteindelijk maximaal acht meter hoog en vijf meter breed.

Het blad van xSycoparrotia semidecidua is langwerpig, glanzend, dik en groen en lijkt wel wat op dat van een ficus. Van oktober tot januari kleurt een deel van het blad afwisselend geeloranje, rood en violet. Na de bladval aan het eind van de winter bloeit de boom op het kale hout. De bloemen beginnen roodbruin en verkleuren daarna naar geel door de lange, gele meeldraden. Na de bloei loopt het glanzende blad weer groen uit en zo heeft de boom jaarrond - op een korte periode in het vroege voorjaar na - een mooie, dichte kroon.

xSycoparrotia semidecidua is niet kieskeurig wat standplaats betreft, zolang de boom voldoende water krijgt en op een beschutte locatie op goed doorlatende grond staat. Stagnerend water wordt absoluut niet verdragen. De soort is toepasbaar in verharding, maar blijft klein en is - door de geringe opkroonhoogte - minder geschikt voor brede verkeersstraten en pleinen. Het is een bijzondere boom voor woonstraten, (patio)tuinen, parken en begraafplaatsen. Sycoparrotia heeft geen last van ziektes of plagen en is erg sterk door het harde hout. Tijdens strenge winters kunnen jonge takken een stukje invriezen, de boom herstelt hier echter goed van.

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, beverde bomen, meerstammige bomen, karakteristieke bomen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: straat, plein, parkeerplaats, park, groenstrook, bakken/containers, grote tuin, kleine tuin, patiotuin, begraafplaats | **Verharding:** geen, open, dicht

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: breed eirond | **Kroonstructuur:** gesloten | **Hoogte:** 5 - 8 m | **Breedte:** 4 - 5 m | **Winterhardheidszone:** 7A - 9A

STANDPLAATS

Wind: verdraagt matige wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal | **Biodiversiteit:** bijen | **Extreme condities:** verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging

PLANTKENMERKEN

Bloem: hoofdjes, hangend, enkelvoudig, klein, bloem geurend | **Bloemkleur:** geel, roodbruin | **Bloeitijd:** februari - maart | **Bladkleur:** bronskleurig uitlopend, donkergroen | **Blad:** half bladhoudend, eirond, dik, leerachtig, glanzend, gegolfd | **Herfstkleur:** geeloranje, rood, violet | **Vrucht:** onopvallend, doosvrucht | **Vruchtkleur:** bruin | **Bastkleur:** grijsbruin | **Bast:** glad, later ruw | **Twijgenkleur:** roodbruin | **Twijgen:** kaal, met lenticellen, hangend | **Wortelstelsel:** oppervlakkig

Acer buergerianum

Drietandesdoorn

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, schaduw bomen, karakteristieke bomen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: laan, plein, park, groenstrook, bakken/containers, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie | **Verharding:** geen, open, dicht | **Beplantingsconcepten:** stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: rond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 8 - 10 m | **Breedte:** 6 - 8 m | **Winterhardheidszone:** 6B - 9A

STANDPLAATS

Wind: verdraagt matige wind, verdraagt matige zeewind | **Grondsoort:** löss, zavel, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** vochtig | **Lichtbehoefte:** zon | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** bijen | **Extreme condities:** verdraagt strooizout, verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging, verdraagt hitte

PLANTKENMERKEN

Bloem: tuilen, opstaand | **Bloemkleur:** geelgroen | **Bloeitijd:** april - mei | **Bladkleur:** bronskleurig uitlopend, groen | **Blad:** bladverliezend, glanzend, gelobd | **Herfstkleur:** oranje-rood | **Vrucht:** opvallend, gevleugeld | **Vruchtkleur:** bruingroen | **Bastkleur:** oranje, grijs | **Bast:** afbladderend | **Twijgenkleur:** bruin | **Twijgen:** kaal | **Wortelstelsel:** oppervlakkig, fijn vertakt

Toona sinensis Uiensoepboom, Chinese toonboom

Toona sinensis (uiensoepboom, Chinese toonboom, synoniem *Cedrela sinensis*) is een mooie, bladverliezende boom die zijn oorsprong vindt in China. De soort is al bekend sinds 1743, maar werd pas in Europa geïntroduceerd in 1862. *Toona sinensis* wordt tot twintig meter hoog en krijgt een tussen de acht en tien meter breed ovale, halfopen kroon. In China wordt het loof gebruikt in de keuken; twijgen en blad geuren namelijk naar uien.

Eind juni, begin juli bloeit de uiensoepboom tijdens warme zomers met enkelvoudige, hangende, grote witte bloem pluimen die geuren. Na de bloei verschijnen onopvallende, bruine steenvruchten aan de boom. Het glanzende, meestal even geveerde blad is tussen de zes en tien centimeter lang en breed lancetvormig, met een slanke punt. Het samengesteld geveerde loof geeft de boom een tropisch karakter. Het loof is vrijwel kaal, zwak getand of ondiep verspreid gezaagd, met een asymmetrische basis. In het voorjaar ontluikt het blad rood, verkleurend naar donkergroen met lichtgroene onderzijde in de zomer en in de herfst eindigt het heldergeel. De uiensoepboom heeft een grove vertakking, dikke twijgen en een ruwe stam met kenmerkende lengtescheuren in de schors.

Toona sinensis is een ziektevrije boom die prachtig te gebruiken is in parken en grote tuinen. Ook voor voedselbossen is de soort zeer geschikt. Hij heeft uiterlijk gezien veel gelijkenissen met *Ailanthus altissima* en zou een goede vervanger kunnen zijn, *Ailanthus* wordt vanwege zijn invasieve karakter niet meer toegepast. De uiensoepboom is goed winterhard en de enige winterharde soort in zijn geslacht. Wind wordt niet verdragen. *Toona sinensis* houdt van een leemhoudende, enigszins kalkrijke grond die goed doorlatend en diep doorwortelbaar moet zijn.

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, schaduw bomen, karakteristieke bomen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: laan, park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** voedselbos

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: breed ovaal | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 15 - 20 m | **Breedte:** 8 - 10 m | **Winterhardheidszone:** 6B - 9B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt matige wind | **Grondsoort:** löss, zavel, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** bijen | **Extreme condities:** verdraagt luchtverontreiniging, verdraagt hitte

PLANTKENMERKEN

Bloem: pluimen, hangend, enkelvoudig, groot, bloem geurend | **Bloemkleur:** wit | **Bloeitijd:** juni - juli | **Bladkleur:** rood uitlopend, groen | **Blad:** bladverliezend, groot, glanzend, geveerd, samengesteld | **Herfstkleur:** goudgeel | **Vrucht:** onopvallend, doosvrucht | **Vruchtkleur:** bruin | **Bastkleur:** grijsbruin | **Bast:** afbladderend, glad, later ruw | **Twijgenkleur:** bruin, groen | **Twijgen:** verticale takstand, grof vertakt | **Wortelstelsel:** diepgaand, grove wortels, worteluitlopers

Nyssa sylvatica Zwarte tupelo

Nyssa sylvatica (zwarte tupelo) komt van oorsprong voor in Zuidoost-Canada en in het Oosten van de Verenigde Staten. De soort groeit op de drogere delen van moerassen, langs rivieren én in beter gedraineerde, hoger gelegen bossen, samen met onder andere *Ostrya virginiana*, *Cornus florida* en *Carya ovata*. *Nyssa sylvatica* werd in 1759 in Engeland geïntroduceerd door de Amerikaanse dendroloog Humphrey Marshall. De boom wordt circa vijftig meter hoog en tussen de acht en twaalf meter breed. De zwarte tupelo maakt een goed doorgaande harttak, lange hangende twijgen en heeft een halfopen, piramidale tot breed eironde kroon.

Nyssa sylvatica is vooral bekend om zijn spectaculaire herfstkleur. Afhankelijk van de grondsoort verkleurt het blad prachtig naar verschillende tinten rood, oranjerood en geel. Naast de bijzondere herfstkleur vallen ook de donkergrijze, gegroefde en op latere leeftijd in blokjes afbladderende bast en het glanzende, heldergroene blad op. In het voorjaar ontluikt het blad bronskleurig. *Nyssa sylvatica* bloeit in mei met opvallende, geelgroene bloemtuilen die erg geliefd zijn bij bijen en andere insecten en in Amerika de bekende tupelohoning opleveren. Eind september verschijnen kleine, opvallende, blauwzwarte besjes aan de boom.

Nyssa sylvatica is een mooie boom voor groenstroken, tuinen, lanen en begraafplaatsen. Door de prachtige, gegroefde baststructuur en de beleving van de boom op ooghoogte vormen de meerstammige varianten een geweldige aanwinst voor park of tuin. *Nyssa sylvatica* is bodemvaag en verdraagt een hoge grondwaterstand. Hoewel de sterke boom een voorkeur heeft voor een vochtige tot natte bodem wordt behoorlijke droogte ook goed doorstaan, dit maakt de soort erg geschikt voor toepassing in wadi's. Ook in het stedelijk klimaat is de tupelo een echte krachtpatser: de boom verdraagt hoge temperaturen én strenge vorst. *Nyssa sylvatica* heeft geen last van takbreuk en is ongevoelig voor ziektes en plagen.

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, beverde bomen, meerstammige bomen, klimaatbomen, schaduw bomen, karakteristieke bomen, solitair heesters | **Vorbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: park, groenstrook, daktuin, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie, wadi | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** klimaatbeplanting, ecobeplanting, solide beplanting, stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: breed eirond, breed piramidiaal | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 15 - 25 m | **Breedte:** 8 - 12 m | **Winterhardheidszone:** 5A - 9B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt matige wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, zware klei, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** voedselarm, matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** vochtig, nat | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal (5.0 - 7.4) | **Biodiversiteit:** bijen, vogels | **Extreme condities:** verdraagt kortstondige overstrooming

PLANTKENMERKEN

Bloem: tuilen, onopvallend | **Bloemkleur:** geelgroen | **Bloeitijd:** april - mei | **Bladkleur:** bronskleurig uitlopend, groen | **Blad:** bladverliezend, omgekeerd eirond, glanzend | **Herfstkleur:** oranje, rood | **Vrucht:** opvallend, bes, steenvrucht | **Vruchtkleur:** blauwzwart | **Bastkleur:** grijszwart | **Bast:** afbladderend, gegroefd | **Twijgenkleur:** grijsbruin | **Twijgen:** kaal, met lenticellen | **Wortelstelsel:** diepgaand, penwortel, wortelopslag

Tetradium daniellii Bijenboom

Tetradium daniellii (bijenboom, synoniem *Euodia daniellii*, synoniem *Euodia velutina*) komt van nature voor in China en Korea. De boom werd in 1907 geïntroduceerd in Kew Gardens, Londen, Engeland. In het oorspronkelijke verspreidingsgebied kan de boom tot zo'n twintig meter hoog worden. Op een enkele honderdjarige reus na, blijft dit in cultuur meestal beperkt tot tussen de acht en tien meter hoog bij ongeveer dezelfde breedte. De bijenboom groeit behoorlijk snel en heeft een breed vaasvormige, halfopen kroon op een korte stam.

Eind juli, begin augustus staat de bijenboom vol in bloei met grote, opstaande, crèmekleurige pluimen. Voor honingbijen, wilde bijen en andere insecten zijn de opvallende, geurende bloemen van grote waarde voor hun voedselvoorziening. Na de bloei verschijnen trossen roodviolette doosvruchten. Ze worden gemakkelijk voor de bloemen van de boom aangezien en zijn door de kleur nóg opvallender. Bij het opspringen van de vruchten ontstaan er zwarte zaden. Een ware delicatessen voor vogels! Door het samengestelde, geveerde blad is de kroonvorm transparant en wordt lichtinval betoverend gefilterd. Het eironde blad loopt glanzend donkergroen uit en heeft een grijsgroene onderzijde. In de herfst verkleurt het blad naar geel. *Tetradium daniellii* heeft een grijze, gladde bast en roodbruine, donzig behaarde twijgen.

Tetradium daniellii is tolerant voor zure én basische zand- tot kleigronden en verdraagt droogte behoorlijk. Het is een prachtige toekomstboom voor parken en grote tuinen, en - op een goed beschutte standplaats - perfect toe te passen als karakteristieke meerstammige op een daktuin. De bijenboom stelt weinig eisen aan de bodem, maar staat voor de best mogelijke groei en bloei wel het liefst op een warme, zonnige locatie op voedselrijke, droge tot vochtige grond.

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, karakteristieke bomen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** ecobeplanting, stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: breed vaas | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 8 - 10 m | **Breedte:** 8 - 10 m | **Winterhardheidszone:** 7A - 8B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt geen wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, zware klei, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch (5.5 - 7.8) | **Biodiversiteit:** bijen, vlinders, vogels, nectarwaarde 5, pollenwaarde 5

PLANTKENMERKEN

Bloem: pluimen, opvallend, opstaand, groot, bloem geurend | **Bloemkleur:** crèmekwit | **Bloeitijd:** juli - augustus | **Bladkleur:** donkergroen, onderzijde grijsgroen | **Blad:** bladverliezend, eirond, tegenoverstaand, glanzend, geveerd | **Herfstkleur:** geel | **Vrucht:** opvallend, doosvrucht | **Vruchtkleur:** roodviolet | **Bastkleur:** grijs | **Bast:** glad | **Twijgenkleur:** roodbruin | **Twijgen:** donzig behaard | **Wortelstelsel:** oppervlakkig, uitgebreid, fijn vertakt

Eucommia ulmoides Gummiboom

Eucommia ulmoides (gummiboom) komt oorspronkelijk voor in Midden- en West-China en werd omstreeks 1895 gevonden door de Engelse plantenverzamelaar E.H. Wilson. De gummiboom is een monotypisch geslacht, wat betekent dat er slechts één soort van is. Van nature groeit de soort grillig en eerder struikvormig dan opgaand, maar met de juiste begeleidingssoei bereikt de krachtige groeier toch een hoogte tot achttien meter met een breed ovale, gesloten, op latere leeftijd halfopen kroon. Hoewel ze geen familie zijn, dankt *Eucommia ulmoides* zijn soortnaam aan verschillende gelijknissen met *Ulmus*, de iep.

De gummiboom bloeit in april met groene, pomponvormige bloemtrossen. 's Zomers verschijnen gevleugelde, geelgroene nootvruchten, ze lijken erg op de vruchten die de iep draagt. Het mooi glanzende, eironde, dikke en leerachtige blad loopt donkergroen uit, behoudt de kleur in de zomer en verkleurt naar geel in de herfst. *Eucommia ulmoides* is de enige rubberproducerende boom op het noordelijk halfrond. De rubber wordt gewonnen uit de bladeren: als je een blad scheurt, zie je witte latexdraden die de twee bladhelften bij elkaar houden.

Eucommia ulmoides is winterhard en doorstaat hitte, droogte, wind en luchtverontreiniging. Bovendien is de soort ongevoelig voor ziektes en plagen en hiermee een super alternatief voor iepen. De gummiboom stelt weinig eisen aan de bodem, maar staat het liefst op een zonnige locatie op vochtige maar doorlatende grond. *Eucommia ulmoides* is een goede soort voor parken, maar heeft vooral veel potentie als straat-, laan- of pleinboom bij toekomstige groene infrastructuurprojecten.

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, klimaatbomen, schaduw bomen, karakteristieke bomen, solitair heesters | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: laan, park, groenstrook, daktuin, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie | **Verharding:** geen, open | **Beplantingsconcepten:** klimaatbeplanting, stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: breed ovaal | **Kroonstructuur:** gesloten | **Hoogte:** 12 - 18 m | **Breedte:** 8 - 12 m | **Winterhardheidszone:** 4B - 7B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, zware klei, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig, nat | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Extreme condities:** verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging, verdraagt hitte

PLANTKENMERKEN

Bloem: trossen, pomponvormig, onopvallend | **Bloemkleur:** groen | **Bloeitijd:** april - mei | **Bladkleur:** donkergroen | **Blad:** bladverliezend, eirond, ovaal, dik, leerachtig, glanzend, gezaagd | **Herfstkleur:** geel | **Vrucht:** opvallend, gevleugeld | **Vruchtkleur:** geelgroen | **Bastkleur:** lichtbruin | **Bast:** gegroefd | **Twijgenkleur:** grijsbruin | **Twijgen:** met lenticellen | **Wortelstelsel:** diepgaand, uitgebreid, veel haarwortels

Tilia mongolica

Mongoolse linde

Tilia mongolica (Mongoolse linde) komt van nature voor in Mongolië en China en groeit daar op beboste berghellingen in een landklimaat, samen met onder andere *Phellodendron amurense*, *Carpinus cordata* en *Maackia amurensis*. De boom werd ontdekt door de Pools-Russische bioloog en ontdekkingsreiziger Nikolaj Przewalski en in 1880 beschreven door de Russische botanicus Carl Maximowicz. In het gebied van herkomst wordt deze langzaamgroeiende linde tot 25 meter hoog, in cultuur blijft de hoogte beperkt tot tien meter, al zijn er wel oudere, hogere bomen bekend. *Tilia mongolica* vormt een halfopen, breed eivormige tot ronde kroon van ongeveer acht meter breed.

De Mongoolse linde is gemakkelijk te herkennen aan haar sierlijk ingesneden blad, qua vorm vergelijkbaar met druivenblad, maar dan veel kleiner. Het glanzende, leerachtige loof ontluikt rood, verkleurt daarna naar groen met een blauwgroene onderzijde en in het najaar eindigt de boom met diepgeel herfstblad. Hoe warmer de zomer is geweest, hoe intenser de herfstverkleuring. In juli bloeit *Tilia mongolica* met opvallende crèmewitte bloemen, ze staan in veelbloemige tuilen boven het blad. Bijen en andere insecten zijn er verzot op! Na de bloei verschijnen kleine, ovale nootjes die tot laat in de herfst aan de boom blijven. Jonge Mongoolse lindes hebben een grijze, gladde bast, afbladderend in langwerpige stroken naarmate de boom ouder wordt.

Tilia mongolica kan goed tegen droogte en schaduw, is erg winterhard en bovendien ongevoelig voor luizen. Deze linde heeft broze takken die kunnen breken bij sterke wind, een beschutte standplaats is dan ook van belang. Van nature groeit de Mongoolse linde op zuurdere brune bosgronden, maar ze past zich aan de meeste grondsoorten behoorlijk goed aan en groeit in het gebied van herkomst zelfs op puinhellingen. *Tilia mongolica* is het best toepasbaar in parken en tuinen, cultivar 'Buda' leent zich ook voor stedelijke beplanting in verharding.

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, schaduwbomen

TOEPASSING

Locatie: park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie | **Verharding:** geen

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: rond, breed eirond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 8 - 10 m | **Breedte:** 6 - 8 m | **Winterhardheidszone:** 6A - 8A

STANDPLAATS

Wind: verdraagt geen wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** vochtig | **Lichtbehoefte:** zon | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** bijen, vlinders | **Extreme condities:** verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging

PLANTKENMERKEN

Bloem: tuilen, opvallend, hangend, sterk geurend | **Bloemkleur:** crèmewit | **Bloeitijd:** juli - juli | **Bladkleur:** rood uitlopend, groen, onderzijde blauwgroen | **Blad:** bladverliezend, hartvormig, klein, diep ingesneden, getand, gelobd | **Herfstkleur:** goudgeel | **Vrucht:** onopvallend, noot | **Vruchtkleur:** grijsgroen | **Bastkleur:** grijsbruin | **Bast:** licht gegroefd | **Twijgenkleur:** roodbruin | **Twijgen:** kaal, hangend | **Wortelstelsel:** diepgaand, uitgebreid, fijne wortels, hartwortel

Foto impressie van de opname

Literatuur en bronvermelding

Informatie over boomsoorten:

- TreeEbb van boomkwekerij ebben (www.ebben.nl/nl/treeebb)
- Van den Berk Boomkwekerijen (www.vdberk.nl/bomen)
- IVN Bomentuin Almere; een verzameling bomen op stadslandgoed De Kempphaan
- Boek; Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen (Bert Maes)
- Boek; Bomen en struiken van West- en Midden-Europa (veldgids)
- Boek; Ontdek Winterkenmerken (van bomen en struiken , bamboes, houtige klimplanten en houtige kruipplanten)

Advies over de staat van de bomen:

- European Tree Technician (ETT) van Idverde Realisatie vestiging Roermond dhr. Tom Wolters (06 13255673 of tom.wolters@idverde.nl)

Advies over eventueel te planten boomsoorten:

- Marko Mouwen van Ebben boomkwekerijen (+31 (0)485 31 97 60 of m.mouwen@ebben.nl)

Advies fruitboomgaard:

- Jan Kluskens van Stichting Het Limburgs Landschap (06 57652011 of j.kluskens@limburgs-landschap.nl)

Foto Treurbeuk met maaibeschermt:

www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/08/24/treurbeuk-op-rollegemplaats-beschermd-door-balustrade-van-bomen

Foto Conference peer:

www.fruitpluktuin.nl/Peer/conference

Foto's Stinzenbollen:

Lubbe Lisse www.lubbelisse.nl/nl/groenvoorziening/verwilderingsbollen-en-stinzenplanten

Informatie historie landgoed Kasteel Heysterum:

- Tuinhistorisch onderzoek en waardering Monique Wolak (juli 2025)
- Kasteel Heysterum "Groen van Toen" (Deel 3)